

Datum
2022-05-17

Diarienummer
PI-2022-46

Planarkitekt
Lina Hellström
lina.hellstrom@trelleborg.se
0410-73 43 68

Samhällsbyggnadsnämnden

Projektplan för skyfallsplan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Klimatförändringar.....	3
Skyfall.....	3
Skyfall och översvämning i lagstiftningen	4
Underlagsmaterial	5
Översiktsplaner i Trelleborg.....	5
Tematiskt tillägg till översiktsplan.....	5
VA-plan.....	5
Övrigt material	5
Syfte, mål & övergripande tidplan	6
Syfte.....	6
Övergripande tidplan.....	6
Organisation och bemanning	7
Arbetsgrupp.....	7
Styrgrupp.....	8
Budget	8
Risikanalys	9
Projektavslut och spridning av resultat	9

Inledning

Intensiva skyfall med större volym och intensitet än dimensionerande regn för allmänna avloppsledning, inträffar årligen på flera platser i Sverige.

Konsekvenserna av dessa beror bland annat på var regnen slår ner och vilken utbredning regnet har. Effekterna av ett förändrat klimat innebär också att skyfallen kommer med tätare åtkomsttider.

Kommunen saknar i dagsläget ett strategiskt arbete för hur man ska arbeta förebyggande för att hantera skyfallsproblematiken. Kommunen bör i sin fysiska planering behöver ta höjd för riskerna för skyfall för att kunna säkerställa att utpekade utbyggnadsområden är lämpliga att bebygga samt för att skydda befintlig bebyggelse.

Med start från hösten 2019 pågår arbete med att ta fram ett flertal utredningar som främst berör frågor kring stigande havsnivåer och erosion. Kommunen arbetar med ett tillägg till översiktsplanerna som handlar om stigande hav och översvämningar. Det som saknas i materialet som tagits fram är planeringsunderlag samt ställningstaganden för hur problematiken kring skyfall ska hanteras. Kommunen vill därför ta fram ett planeringsunderlag samt ställningstaganden för hur denna fråga ska hanteras i kommunen.

Bakgrund

Klimatförändringar

Medeltemperaturen på jorden ökar, vilket främst orsakas av den ökande växthuseffekten. Ökade temperaturer bidrar bland annat till ökad nederbörd som kommer med tätare återkomsttider. Det innebär att kommunen behöver ta fram ett strategiskt underlag som visar var bebyggelsen är som mest sårbar samt ta fram ställningstaganden och åtgärder som visar hur riskerna kan minska eller upphöra på sikt. Även kopplat till nya utbyggnadsområdet behöver denna fråga hanteras.

Skyfall

Definitioner skyfall och översvämning

Skyfall och efterföljande översvämning avser regnmängder som inte kan tas om hand av befintliga dagvattensystem (dagvattenledningar, kombinerade ledningar, öppna dagvattenlösningar) och som kan påverka samhällen och dess invånare negativt. SMHI definierar skyfall som ett regn med en intensitet som är större än 50 mm/timme eller större än 1 mm/minut.

Kostnader för ett skyfall

Skyfall som har inträffat runt om i världen under senare år har fått stora ekonomiska konsekvenser. Flertalet inträffade händelser har visat att ett förebyggande arbete lönar sig. Kostnader uppstår hos enskilda fastighetsägare, ofta på grund av att vattenströmmar in via ledningar eller genom ytvatten. Kotsamma skador kan också uppkomma genom att högt stående grundvatten tränger in genom grundmurar eller in via dräneringsledningar. Vem som blir skyldig att bekosta skador som uppkommer på grund av inträngande vatten via rörnätet beror på om dagvattennätet är rätt dimensionerat. När det gäller mer extrema regn som rörnätet inte kan förväntas rymma flyttas ansvaret från VA-huvudmannen. Kostnaderna av ett skyfall kan delas upp i direkta och indirekta kostnader. Direkta ekonomiska kostnader kan uppstå på grund av skadad infrastruktur och samhällsviktiga byggnader. Konsekvenser så som produktionsförluster, trafikstörningar och utryckningskostnader är svårare att mäta men skapar kostnader för samhället i stort. Utöver de kostnader som kan mätas i pengar är allvarliga konsekvenser som förlust av liv, hälsoeffekter, ekologiska förluster och ökad sårbarhet viktiga aspekter att väga in.

Skyfall och översvämning i lagstiftningen

Kommunens åtaganden för att hantera skyfall regleras bland annat i nedanstående lagar.

Plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Plan- och bygglagen anger att hänsyn ska tas för översvämningsrisker samt risker för människors hälsa och säkerhet vid fysisk planering (2 Kap. 5§). Enligt PBL är det en kommunal angelägenhet att planera användning av mark och vatten. Det är också kommunen som ansvarar för att bedöma ett områdes lämplighet för ett visst ändamål. I detta ligger bland annat att bedöma risken för översvämning. Vilken risk som är acceptabel är dock inte specificerat. Boverket har dock tagit fram principer för hantering av översvämningsrisk vid kommunens lämplighetsprövning. Där anges att vid verksamheter av större samhällsvikt eller verksamheter där översvämning leder till särskilt stora konsekvenser bör dessa planläggas så att regn större än 100-årsregn kan hanteras. Ny sammanhållen bebyggelse bör i övrigt planläggas för att klara regn med en återkomsttid om 100 år. Boverket har för avsikt att framöver utveckla allmänna råd för bedömning av risken för översvämning.

Lagen om allmänna vattentjänster (LAV 2006:412)

LAV:s huvudsakliga syfte är att reglera kommunens ansvar för att tillgodose behovet av avlopp, något som inbegriper bortledande av dagvatten. Dagvattenssystemet är som tidigare nämnt dimensionerat för att hantera vardagligt förekommande regn enligt nationell branschstandard och ska uppfylla skäligt anspråk för säkerhet, det är dock inte preciserat i lagen vilken risk som är acceptabel.

Förordning om översvämningsrisker (SFS 2009:956)

Syftet med förordningen är att minska negativa följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Förordningen anger att myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSO) ska göra en översiktlig bedömning av översvämningsrisker i landet och ta fram föreskrifter om riskhanteringsplaner.

Lagen om skydd mot olyckor (LSO 2003:778)

LSO anger att kommunen har ansvar för att vidta förebyggande åtgärder mot olyckor för att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön (3 Kap. 1§).

Lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544)

Bestämmelserna i denna lag anger att kommuner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer, som exempelvis översvämningar. Det innebär bland annat att kommunen bör ta fram risk- och sårbarhetsanalyser.

Underlagsmaterial

Översiktsplaner i Trelleborg

Trelleborgs kommun omfattas av översiktsplanen för Orter och landsbygd 2028 samt Fördjupad översiktsplan för Trelleborgs stad 2025. Arbete pågår med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för staden. Målet är att den nya fördjupade översiktsplanen ska antas under årsskiftet 2022/2023. I översiktsplanerna saknas en fullgod redovisning samt en strategi för hur frågor som berör översvämningar till följd av skyfall ska hanteras.

Tematiskt tillägg till översiktsplan

Kommunen arbetar med ett tillägg till Trelleborgs översiktsplaner som hanterar skydd mot stigande hav och erosion. Handlingen var ute på samråd under 15 oktober till 15 december 2021. I handlingen konstateras att det även behöver tas fram en skyfallsplan som komplement till handlingen för att helt täcka in problematiken kring översvämning.

VA-plan

Kommunen har en VA-plan som gäller 2020-2024. I den konstateras att kommunen behöver arbeta vidare med frågor som handlar om skyfall och att en skyfallsplan behöver tas fram.

Övrigt material

- Klimatanpassningsplan för Trelleborgs kommun 2018.
- Skyfallskartering för Trelleborgs kommun.
- Antagna miljömål för Trelleborgs kommun.

- Vattenförsörjningsplan Trelleborgs kommun.
- Kustskydd Trelleborg, Sweco 2017

Syfte, mål & övergripande tidplan

Syfte

Syftet med att ta fram en skyfallsplan är att:

- Presentera ett planeringsunderlag som visar vilka området i kommunen som riskerar att översvämmas. Kombinationseffekter av framtida utbyggnad av nya stadsdelar samt av kustskydd är viktigt att beakta.
- Ta fram en målbild, ställningstaganden samt konkreta förslag på skyfallshantering ska utvecklas och hanteras i kommunen. Målbilden ska utgå från målen i kommunens översiktsplaner som bland annat innebär god resurshållning med mark.
- Platser och funktioner som är skyddsvärda ska pekas ut samt ska en acceptabel översvämningsnivå för övrig bebyggelse tas fram.
- Förslag på typåtgärder för olika situationer.
- Föra dialog med allmänheten. Tydliggöra ansvarsområden mellan kommun och fastighetsägare.

Övergripande tidplan

Uppdrag (godkännande projektplan)	SBN	
	7 juni	
	KS	
	7 september eller 5 oktober 2022	
	KF	
Framtagande av remisshandling	26 sept eller 24 okt 2022	
	Okt 2022 – december 2023 (ca.14 mån)	
Beslut om remissversion KS	Handlingar KLF	KS
	Dec 2023	Jan 2024

Remisstid	Jan – Mars 2024	
Framtagande av antagandehandling	Mars – Juni 2024	
Beslut om antagande KS	Handlingar KLF Juni 2024	KS Augusti 2024
Beslut om antagande KF	September 2024	

Tidplanen och budgeten bygger bland annat på:

- Framtagandet av underlagsmaterial och utredningar håller utsatt tidplan.
- Att inte fler utredningar behöver tas fram.
- Att omfattningen av projektet inte ökar.
- Att politiska beslut inte försenas.

Organisation och bemanning

Nedan beskrivs förslag på organisation.

Arbetsgrupp

Arbetsgruppen bemannas av personal från: Planavdelningen (projektledare), VA, projektenheten, stadsmiljö samt exploateringsavdelningen. Ytterligare kompetenser bjuds in vid behov, tex från hållbar utveckling, miljö, kommunekolog, räddningstjänst samt säkerhetsavdelningen. Kommunikatör rådgörs vid behov. En konsult föreslås att handlas upp för att för att tillsammans med planavdelningen projektleda arbetet samt ta fram relevant underlagsmaterial. Syftet med det är att arbetsgruppen behöver få in en kompetens som är expert på skyfallshantering.

Arbetsgruppen ansvarar för följande:

- Upprättar och följer projektplan, tidplan och budget.
- Upphandlar konsult som i ett inledande skede ger stöd kopplat till innehåll och upplägg av projektet
- Ansvarar för att projektmålet uppfylls.
- Ansvarar eller deltar i för projektet relevanta utredningar och upphandlingar.
- Sammankallar kompetenser från relevanta förvaltningar för deltagande och insyn i projektet.
- Kallar till och leder möten samt rapporterar till relevanta chefer.

- Kommunikerar, engagerar och motiverar de som deltar i projektet.
- Arbetar tillsammans med kommunikatören vid behov av dialog med allmänheten.
- För mötesanteckningar.
- Arbetar med framtagande av kartor, illustrationer och layout.
- Utvärderar arbetet under arbetets gång samt efter projektet slutförts.

Styrgrupp

Om eller vid behov kallas KSAU in som styrgrupp.

Budget

Den sammanlagda projektkostnaden bedöms till 2 300 000 kronor och bedöms fördelas enligt följande upplägg:

Personal

- Två planarkitekter, 25 % (för 2023 och 2024)
600 000 kr

Kostnad för konsult

- Projektledning och expertis
400 000 kr

Utredningar

- Hydraulisk modell över Trelleborg
1,3 mkr

Totala kostnader för projektet

	<i>Kostnad (kr)</i>
2023	
Personalkostnader	400 000
Utredningar	1300 000
Konsultkostnader	400 000
2024	
Personalkostnader	200 000
	Totalt: 2 300 000

Riskanalys

Risker som kan uppstå under projektets gång och som kan innebära merkostnader eller andra försvarande omständigheter är bland annat:

- Att underlagsutredningarna inte håller sådan kvalitet att de kan användas om underlagsmaterial.
- Att ytterligare utredningar behöver tas fram under projektets gång.
- Att myndigheter har sådana invändningar på kommunens förslag att det kräver merarbete.
- Att politiska beslut försenas.

Projektavslut och spridning av resultat

Projektet är avslutat när handlingen har antagits i KF.